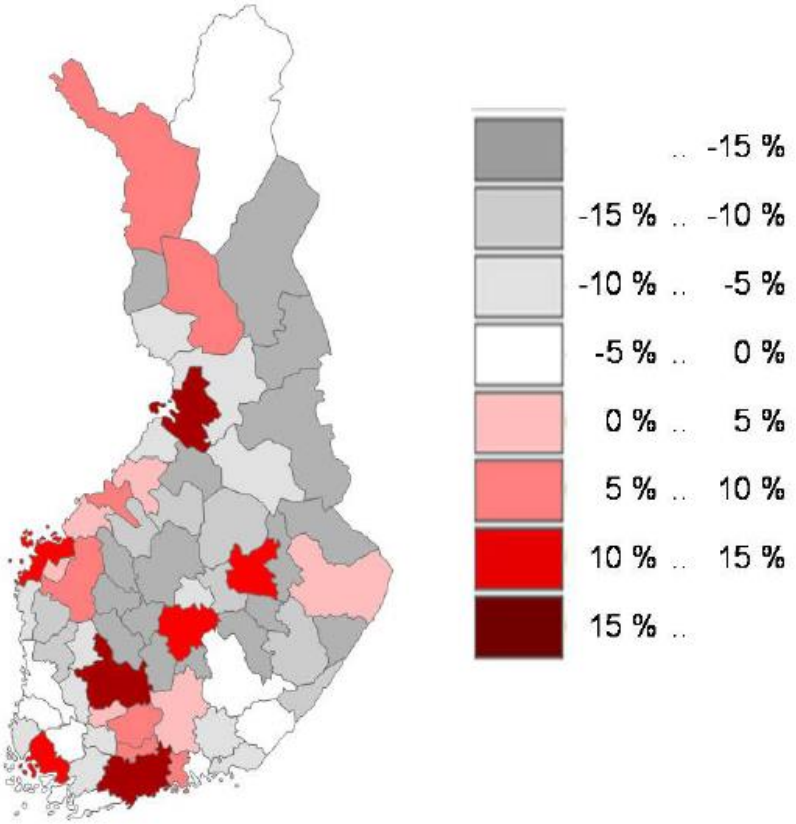
Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

MAL-sopimukset 2016–2019

Asunto- ja ympäristöjaosto

Kaisa Mäkelä
Tommi Laanti

Väestöennuste vuoteen 2040

Lähde:Tilastokeskus

Maankäytön, Liikenteen ja Asumisen sopimukset

- Valtioneuvoston periaatepäätös kaupunkien ja kasvu-vyöhykkeiden kasvusopimuksista ja suurten kaupunkiseutujen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksista 19.5.2016
- Osa hallituksen kilpailukykykärkihanketta

- Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun MAL-sopimukset vuosille 2016-2019 allekirjoitettiin 9.6.2016

Maankäytön, Liikenteen ja Asumisen sopimukset

- Tavoitteena on lisätä kaupunkiseutujen kilpailukykyä vahvistamalla kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemisessa.
- MAL-sopimusten tavoitteena on yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen siten, että
  - luodaan edellytyksiä tonttitarjonnan ja asuntotuotannon merkittävälle lisäämiselle ja
  - liikenteeseen kohdistettujen ja joukkoliikennettä tukevien investointien täysimääräiselle hyödyntämiselle
  - edistetään uusien liikennepalvelujen syntymistä henkilö- ja tavaraliikenteessä.

Maankäytön, Liikenteen ja Asumisen sopimukset

- Sopimuksissa huomioitu maahanmuutto
- Sopimukset räätälöity kullekin kaupunkiseudulle erikseen
- Sopimusten seuranta perustuu yhteisesti sovittuihin seurantaindikaattoreihin, joiden perusteella tehdään tarvittaessa päätöksiä korjaavista toimenpiteistä.

Maankäytön, Liikenteen ja Asumisen sopimukset

Valtiontaloudelliset vaikutukset:

- kunnallistekniikka-avustukset 15 milj. euroa/vuosi
- vuokra-asuntojen käynnistysavustukset enintään 20 milj. euroa/vuosi Helsingin seudulle
- pienet kustannustehokkaat liikennehankkeet yht.30 milj. euroa
- joukkoliikennetuki yht. 40 milj. euroa
- valtion avustukset raitiotiehankkeisiin:
  - Raidejokeri 84 milj. euroa
  - Tampereen raitiotie 71 milj. euroa (JTS päätös 5.4.2016)
- valtion infrahankkeet:
  - vt 4 Oulu-Kemi rakentaminen ja Helsingin ja Turun välisen nopean ratayhteyden jatkosuunnittelu (JTS päätös 5.4.2016)
  - Klaukkalan ohikulkutien ja Turun kehätien rakentaminen

Helsingin seutu

- **MAL-aiesopimus 2013–2015, seuranta**
- **MAL-sopimus 2016–2019**

- Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa ja Vihti
- HSL

Helsingin seudun MAL-aiesopimuksen 2012–2015 toteutuminen

- Noin 45 300 uutta valmistunutta asuntoa (91 % tavoitteesta)
  - ARA-vuokra-asuntoja 7 570 ja asumisoikeusasuntoja 3 690 (82 %)

- Uutta asumisen kerrosalaa lainvoimaistui noin 4,7 milj. kem2 ja hyväksyttiin noin 5 milj. kem2. (97 % ja 104 %)

- Vuoden 2015 lopussa Helsingin seudulla oli asumisen asemakaavavarantoa 9,2 milj. kem2 (PKS 7,1 milj. ja KUUMA 2,1 milj.)

- Valmistuneista asunnoista 68 % kävellen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä hyvin tai melko hyvin saavutettaville alueille, 50 % kilometrin säteelle raideliikenteen asemille
- Lainvoimaistuneesta asumiseen asemakaavoitetusta kerrosalasta 56 % ja 46 %

Helsingin seudun MAL-aiesopimuksen 2012–2015 toteutuminen

- Seudulliset MAL-suunnitelmat valmistuivat vuonna 2015
  - MASU 2050
  - Asuntostrategia 2025
  - HLJ 2015
- Joukkoliikenteen linjastorakennetta kehitetty raideliikenteeseen tukeutuen (Kehärata kesällä 2015 ja Länsimetro)
- HSL-alueen joukkoliikenteennousujen määrä kasvoi aiesopimuskauden aikana 4 % (13,8 miljoonaa nousua)

Helsingin seudun MAL-aiesopimuksen 2012–2015 toteutuminen

- Seudullisten liikenneinvestointien (radat, tiet ja pääkadut) rahoitustaso Helsingin seudulla noussut merkittävästi, ja vuonna 2015 ennätyksellisen korkealla
- Alueellisten katujen rakentaminen on ollut ennätyksellistä uusien alueiden voimakkaan rakentamisen vuoksi
- Pienten kustannustehokkaiden hankkeiden KUHA-kokonaisuus edisti kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä 13 hankkeella vuosina 2014–2015
  - Valtio 15,2 milj. euroa ja kunnat 17,4 milj. euroa
- Isojen liikenneinvestointien toteuttaminen ja suunnittelu etenivät pääosin aiesopimuksen mukaisesti
- Syksyllä 2014 laadittu valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen sopimus suurten infrahankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi vauhditti joitakin hankkeista

Helsingin seudun MAL-sopimus 2016–2019

- Tavoite 60 000 uutta asuntoa
  - ARA-tuotannon kokonaistavoite 30 % pääkaupunkiseudulla ja 20 % KUUMA-kunnissa

Kunnat:

- 6,2 milj. kem2 asuntotonttien asemakaavoja
  - Asuntotuotantotavoitteesta 20 % pitkän korkotuen ARA-vuokra-asuntoja pääkaupunkiseudulla ja 10 % KUUMA-kunnissa
- Ensisijaiset kohdealueet yhdyskuntarakenne, joukkoliikenne ja palvelut huomioiden hyvin saavutettavissa
  - Kunnat sitoutuvat asemakaavojen toteuttamisedellytyksiin ja tonttien käyttöön saamiseen

Helsingin seudun MAL-sopimus 2016–2019

Valtio:

- Käynnistysavustukset ensisijaisille asuinalueille
- Infra-avustus seudulle väh. 8 milj. euroa vuodessa
  - Painopiste täydennysrakentamisessa
- Valtion tarpeista vapautuvat asuntotuotantoon soveltuvat alueet luovutetaan kohtuuhintaan
- A-Kruunu
- ARAn päätöksenteko ja asumisoikeustuotannon kohdentaminen
- Lyhyt korkotuki
- Tavoite 60 000 uutta asuntoa
  - ARA-tuotannon kokonaistavoite 30 % pääkaupunkiseudulla ja 20 % KUUMA-kunnissa

Helsingin seudun MAL-sopimus 2016–2019

Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen

- Kuntien yhteistyötä tiivistetään
  - MAL-suunnitelmia toteutetaan seudullisena kokonaisuutena
  - MAL-suunnittelua jatketaan

- Pääkaupunkiseudun kunnat tekevät selvityksen yhteisen yleiskaavan aikataulusta, KUUMA-kunnissa selvitys tarpeesta ja aikataulusta

- Valtiotoimijat edistävät sopimuksen toteuttamista toimivaltansa puitteissa
- Kaavoituksen ja rakentamisen lupajärjestelmiä sujuvoitetaan

- Väestösuojanormitus ja asunto-osakeyhtiöiden päätöksenteko
- Puurakentamisen edistäminen

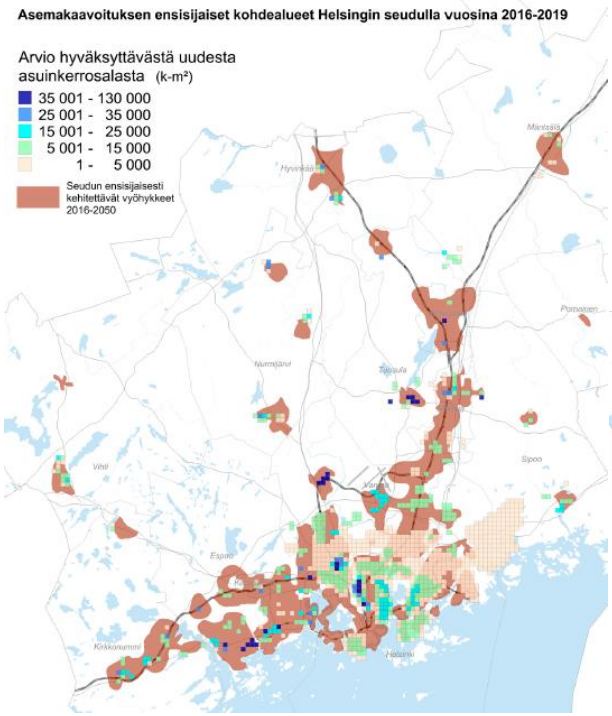
Helsingin seudun MAL-sopimus 2016–2019

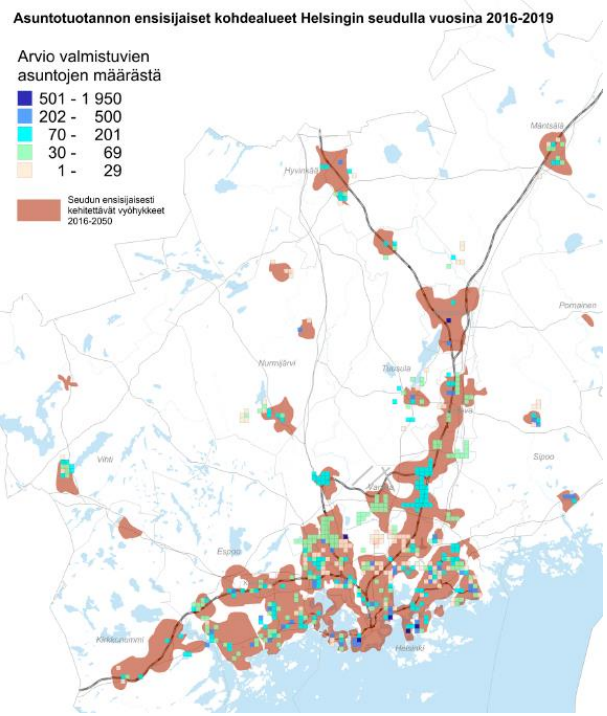
Liikennepalvelut ja liikenneinfrastruktuuri

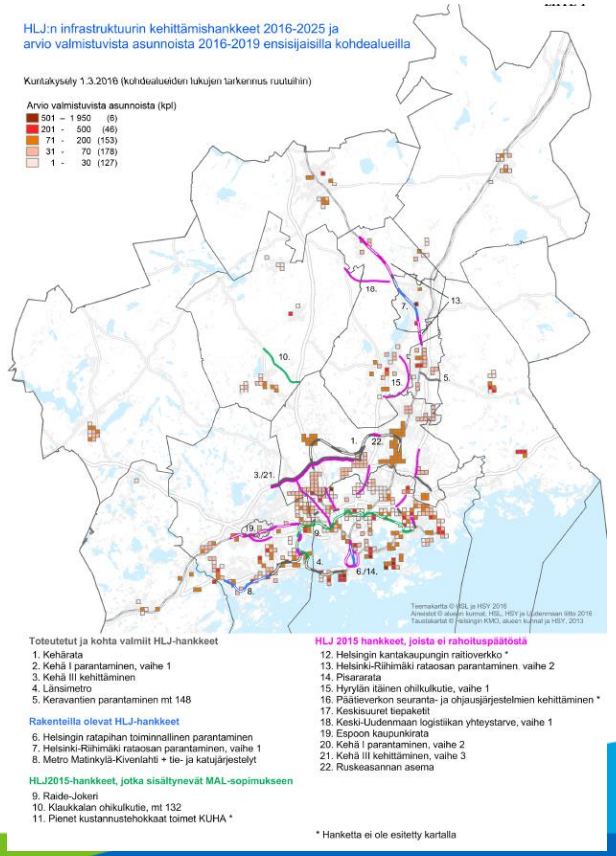
- Kestävien kulkutapojen palvelutaso ja digitaaliset palvelut henkilö- ja tavaraliikenteessä
- Valtiolta pieniin kustannustehokkaisiin liikennehankkeisiin MAL-rahaa 15 milj. euroa (15 milj. euroa kunnilta)
  - Pääkaupunkiseutu 50 % ja KUUMA-kunnat 50 %
- Valtiolta suurten kaupunkien joukkoliikennetukea 19 milj. euroa
- Liityntäpysäköinti-investoinnit
- Raide-Jokeri 84 milj. euroa
- Pisara-radasta arvio toteuttamisen aikataulusta ja rahoituksesta
- Valtio ja kunnat toteuttavat Klaukkalan ohikulkutien Mt 132 (kustannusarvio 42 milj. euroa)

Helsingin seudun MAL-sopimus 2016–2019

- Vuosittain kokoontuva seurantakokous
  - MAL-sopimussihteeristö
- Uusi sopimus valmisteltu ennen sopimuskauden päättymistä

Tampereen seutu

- **MAL-aiesopimus 2013–2015, seuranta**
- **MAL-sopimus 2016–2019**

- Tampere, Lempäälä, Kangasala, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti, Ylöjärvi

Tampereen kaupunkiseudun kuntien ja valtion välisen MAL-aiesopimuksen 2013–2015 toteutuminen

- Kaupunkiseudun väestönkasvu vuosina 2013-2015 oli noin 12000 henkeä, mistä Tampereen osuus oli noin 65 prosenttia.
- Asuntorakentaminen kohdistui pääosin yhdyskuntarakennetta täydentäville alueille.
- Vuosina 2013-2015 valmistui noin 7 600 asuntoa, 81 prosenttia tavoitteesta.
  - Kerrostaloasuntoja valmistui tavoitteita enemmän, rivi- ja pientaloja selvästi vähemmän.
  - ARA-vuokra-asuntoja valmistui selvästi tavoitteita vähemmän, kun taas vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja enemmän. Tuotannossa on suuria kunnittaisia ja vuosittaisia vaihteluita.

Tampereen seudun MAL-sopimus 2016-2019

- Rakennesuunnitelma maankäytön kehittämisen raamina.
- Sopimuksella ohjataan liikennejärjestelmää ja kaavoitusta hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja -vyöhykkeiden hyödyntämiseksi.
- Osapuolet nostavat kestävien kulkutapojen palvelutasoa ja mahdollistavat digitaalisten palvelujen syntymistä käyttäjille henkilö- ja tavaraliikenteessä.

Tampereen seudun MAL-sopimus 2016-2019

- Sopimuskauden asuntotuotantotavoite on yhteensä n. 12 700 asuntoa, mistä asumiskustannuksiltaan kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon osuus on yhteensä 25 %.
  - Tampereella osuus on 30 %, Orivedellä 10 %, Vesilahdella 5 % ja muissa kunnissa 17 %.
- Liikenteen kärkihanke on raitiotie, jonka rakentamista valtio tukee 71 milj. eurolla. Tampereen kaavoituksesta merkittävä osa kohdistuu raitiotien vaikutusalueelle

- Valtion tuki pieniin kustannustehokkaisiin liikennehankkeisiin 5 milj. euroa
- Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki seudulle 8,2 milj. euroa sopimuskaudella.
- Valtio tukee täydennysrakentamista kunnallistekniikka-avustuksin

Turun seutu

- **MAL-aiesopimus 2013–2015, seuranta**
- **MAL-sopimus 2016–2019**

- Aura, Kaarina, Lieto, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Parainen, Raisio, Rusko, Sauvo ja Turku

Turun seudun MAL-aiesopimuksen 2012-2015 toteutuminen

- Seutuyhteistyön merkitys vahvistunut aiemmin hajanaisen seudun kuntien välillä.
- Seudullinen asunto- ja maapoliittinen ohjelma on hyväksytty ohjeellisesti noudatettavana (paitsi Mynämäellä)
- Vuosina 2015–2017 arvioidaan noin 69 % väestönkasvusta kohdistuvan rakennemallin mukaiselle ydinkaupunkiseudulle (rakennemallin tavoite 80/20)
- Voimassa olevaa asemakaavavarantoa n. 17000 asuntoa varten, suunnitteilla asemakaavoja noin 40000 asuntoa varten.

Turun seudun MAL-aiesopimuksen 2012-2015 toteutuminen

- Rakennemallialueen liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistui marraskuussa 2014, painopisteenä kestävä liikennejärjestelmä
- Joukkoliikenteen osalta asetetut tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Turku, Naantali, Raisio, Kaarina, Lieto ja Rusko järjestävät yhteisen joukkoliikenteen (1.7.2014 alkaen).
- Raitiotien yleissuunnitelma valmistui keväällä 2015, jatkoselvitykset ovat käynnistymässä.
- Liikkumisen ohjaus -toiminta on Turun seudulla järjestäytyneesti organisoitu.
- Maantiehankkeiden osalta kaikki valtiolle osoitetut toimenpiteet ovat toteutuneet sopimuksen mukaisesti.

Turun seudun MAL-sopimus 2016-2019

- Sopimuskauden asuntotuotantotavoite on yhteensä 10 125 asuntoa, mistä Turun osuus on 46 %. Tuetun vuokra-asumisen osuus Turussa on 20 %, ja koko seudulla yhteensä 14 %.

- Valtio tukee täydennysrakentamista kunnallistekniikka-avustuksin.
- Valtion tuki pieniin kustannustehokkaisiin liikennehankkeisiin 5 milj. euroa
- Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki seudulle 6,7 milj. euroa sopimuskaudella.

- Raitiotie-/superbussijärjestelmän kehittäminen jatkuu
- Valtio ja kunnat jatkavat kehätien toimivuuden parantamista
- Valtio osoittaa Turun ja Helsingin välisen nopean raideyhteyden suunnitteluun 40 M€.

Oulun seutu

- **MALPE -aiesopimus 2013–2015, seuranta**
- **MALPE -sopimus 2016–2019**

- Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Tyrnävä, (P-P:n liitto)

Oulun seudun MALPE-aiesopimuksen 2013-2015 toteutuminen

- Kaikissa kunnissa tonttivarantoa on riittävästi
  - Ympäristökunnissa pääosin omakotitalotontteja.
- Asuntojen vuokrat ja hinnat kohtuullisia ja vuokra-asuntotilanne hyvä maan muihin kaupunkiseutuihin verrattuna.
- Kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja toteutetaan kysynnän mukaan.
- Uutta tuotantoa tärkeämpänä pidetään olevan vuokra-asuntokannan kehittämistä siten, että vuokra-asunnot soveltuvat esim. erityisryhmien asumiseen.
  - Tässä työssä valtion avustukset ovat keskeisellä sijalla

Oulun seudun MALPE-aiesopimuksen 2013-2015 toteutuminen

- Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2030 valmistui huhtikuussa 2015. Logistiikka-selvitys valmistui syksyllä 2014.
- Joukkoliikennejaosto (Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Tyrnävä) vastaa joukkoliikenteen toimivaltaiselle viranomaiselle asetetuista tehtävistä sekä yhteistoiminta-sopimuksessa sille erikseen määrätyistä tehtävistä.
- MAL-rahoituksella on toteutettu pieniä infra-hankkeita sekä joukkoliikenteen informaatiojärjestelmä kustannustehokkaasti.

Oulun seudun MALPE-sopimus 2016-2019

- Vahvana seudun alueelliseen sijaintiin perustuva palvelujen ja elinkeinoelämän kehittämisen näkökulma MAL > MALPE.
- Uusi rakennemalli konkretisoi seudun kehittämistavoitteita.
- Asunto-kysymys merkittävästi pienempi ongelma kuin muilla MAL-seuduilla. Sopimuksessa tunnistettu Hiukkavaara uutena seudullisena aluekeskuksena (tavoitteena 20 000 asukasta ja 2 000 työpaikkaa)
- Liikenneasioissa kärkenä vt 4:n parantaminen välillä Oulu-Kemi (kokonaiskustannusarvio 155 M€)

Oulun seudun MALPE-sopimus 2016-2019

- Kilpailukyvyn ylläpitämiseksi tarvitaan toisen asteen koulutuksen kehittämistä sekä Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston vahvistamista.

- Oulun seudusta luodaan vahva älyliikenteen tuotekehityksen, digitalisaation, sovellusten ja automatisoinnin keskittymä ja kokeilualue hyödyntämällä alueen vahvaa ICT-, 5G- ja liikenneosaamista.

- Pyritään edistämään:
  - tietointensiivisten ja terveysteknologiaan sekä bio-, kierto- ja energiatalouteen liittyvien työpaikkojen syntymistä
  - Datakeskusten sijoittumista, luovaa taloutta ja matkailua

Oulun seudun MALPE-sopimus 2016-2019

- Valtio tukee täydennysrakentamista kunnallistekniikka-avustuksin
  - Painopiste kunnallistekniikka-avustusten kohdentamisessa on joukkoliikenteeseen tukeutuvien alueiden täydennysrakentamisessa.
- Valtion tuki pieniin kustannustehokkaisiin liikennehankkeisiin 5 milj. euroa
- Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki seudulle 5,2 milj. euroa sopimuskaudella.

Kiitos!

Linkki ministeriön sivuille, mistä löytyvät kaikki MAL-sopimukset:

http://www.ym.fi/fi-FI/Maankaytto_ja_rakentaminen/Maankayton_suunnittelun_ohjaus/Maankayton_liikenteen_ja_asumisen_aiesopimukset